

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

An Evaluation of the Bachelor Science in Nursing Curriculum (Revised. B.E. 2555) of The Royal Thai Army Nursing College

ศิริพร พูนชัย บุศย์รินทร์ อารยะธนิตกุล* อมราภรณ์ หมีปาน อภิญญา อินทรรัตน์ พัชรภรณ์ อุ้นเตจ๊ะ
อายุพร ประสิทธิ์เวชชากรุ สรินทร เชี่ยวโสธร

Siriporn Poonchai Bussarin Arayathanitkul* Amaraporn Meeparn Apinya Indhraratana Patcharaporn Untaja
Ayuporn Prasittivejchakul Sarinthron Chewsothon
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10400
The Royal Thai Army Nursing College, Bangkok, Thailand 10400

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาคครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ตามแบบจำลอง CIPP โดยประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล 51 คน นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 240 คน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน 35 คน และพยาบาลวิชาชีพ 50 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ปรัชญาของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม โครงสร้างหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตระดับมาก การจัดเนื้อหาสาระรายวิชา ความพร้อมของอาจารย์ และความเพียงพอของปัจจัยสนับสนุนมีความเหมาะสมระดับมาก การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสะสมระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพ และนักเรียนพยาบาลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตต่อไป

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

Abstract

The purpose of this descriptive research is to evaluate the Bachelor of Nursing Science Curriculum (Revised, B.E. 2555) of the Royal Thai Army Nursing College in terms of context, input, process, and product, based on the CIPP Model. There are 376 participants in this study, including 51 administrators and teaching staffs, 240 nursing students, 35 teaching support personnel, and 50 professional nurses. The tools of the study were the questionnaires for assessment of the Bachelor of Nursing Curriculum in terms of context, input, process, and product. The content validity of the tools was evaluated by 5 experts which IOC > 0.5.

Furthermore, descriptive statistics comprising of percentage calculation, arithmetic mean, and standard deviation were used to analyze the data. The research findings were: The philosophy of the curriculum was apparently consistent with the objectives of the curriculum. The objectives of the curriculum were paralleled with the social change and needs. The amount of credits of the curriculum structure was high. The amount of the credits of the teaching-learning arrangement in each subject of the curriculum, the teaching staffs' competencies, and the sufficiency of the supporting factors were highly appropriate. The teaching-learning arrangement was evaluated at the highest level. Furthermore, the curriculum administration was evaluated at high level. The learning achievement of the second, third, and fourth year students were evaluated at moderate level. The opinions of the administrators and teaching staffs, the professional nurses, and the second, third, and fourth year nursing students themselves toward the nursing students' personal characteristics were evaluated at high level. The results of this study could be a baseline information to improve and develop nursing curriculum.

Keywords : Curriculum Evaluation, Bachelor of Nursing Science Curriculum

บทนำ

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาล ผลิตบัณฑิตพยาบาล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการพยาบาลแก่ผู้รับบริการ ทั้งทหารและครอบครัวและประชาชนทั่วไป มีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นสถาบันที่เป็นผู้นำทางการศึกษาของกองทัพบก การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถ และมีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพนั้น หลักสูตรเป็นเสมือนแนวทางที่จะนำให้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยหลักสูตรต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาล และได้รับการรับรองสถาบันตามมาตรฐานคุณวุฒิสาขาพยาบาลศาสตร์¹ ขณะเดียวกันหลักสูตรจะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และประกาศแนวทางการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ด้วย²

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของวิทยาลัย³ เริ่มใช้กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก

รุ่นที่ 49 ปีการศึกษา 2555 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกในยุคไร้พรมแดน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม แนวโน้มสถานการณ์ด้านสุขภาพของคนในประเทศ ภัยพิบัติและสงครามในรูปแบบต่าง ๆ หลักสูตรของวิทยาลัยที่ใช้ในอดีตอาจไม่เหมาะสมและต้องการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งตามข้อกำหนดของคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในทุก 5 ปี วิทยาลัยจึงต้องพัฒนาหลักสูตรอีกครั้งเพื่อให้ได้หลักสูตรปรับปรุงที่จะเปิดใช้ในปี พ.ศ.2560

การประเมินหลักสูตรเป็นภารกิจหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร^{4,5} การประเมินหลักสูตรนั้นมุ่งหมายเพื่อตัดสินโครงสร้างรูปแบบของระบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อวัดประสิทธิผลของผู้เรียน ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การวิจัยประเมินหลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิตครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP model ของ Stufflebeam⁶ ประกอบด้วยการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป และเพื่อสามารถผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP model ของ Stufflebeam⁶ ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (context) ประเมินการกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบันหรือไม่ ด้านปัจจัยป้อนเข้า (input) ประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของรายวิชา ความพร้อมของอาจารย์ และความเพียงพอของปัจจัยสนับสนุนด้านกระบวนการ (process) ประเมินความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลด้านผลผลิต (product) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรนี้มีคุณภาพ หรือต้องมีการปรับปรุง หรือควรเลิกใช้ รวมถึงต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินมาช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องปรับปรุงกระบวนการใดของหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ตามรูปแบบการประเมิน CIPP Mode โดยประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล บุคลากรฝ่ายสนับสนุน นักเรียนพยาบาล

กองทัพบก ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 51 ชั้นปีที่ 3 รุ่นที่ 50 และชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 49 ที่ศึกษาปีการศึกษา 2558 และพยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลในสังกัดกองทัพบก และแหล่งฝึกภาคสนามของวิทยาลัย ในห้วงที่มีการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) จำนวน 376 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตร โดยปรับปรุงจากแบบประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2542) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยใช้แบบจำลอง CIPP (Stufflebeam's CIPP Model) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ แบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน แบบสอบถามฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 และแบบสอบถามฉบับที่ 4 สำหรับพยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน แบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ใช้ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) พบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อและปรับแก้ไขบางคำเพื่อให้ข้อคำถามชัดเจนขึ้นและเป็นทางการ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการทำวิจัยได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการให้ข้อมูล สามารถปฏิเสธการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมหรือถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลทุกประเภทจะถูกจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายทิ้งหลังจากการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมและเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น และได้รับการพิจารณาด้วย

จริยธรรม โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
กรมแพทยทหารบก เลขที่รับรอง IRB. No N002q/59

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่
ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)
จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 376 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่แจกแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำแนกตามกลุ่มประชากร

ประชากร	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละ
1. ผู้บริหารระดับกองและระดับภาควิชา	11	9	81.82
2. อาจารย์พยาบาล	40	32	80
3. นักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 51	83	83	100
4. นักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 3 รุ่นที่ 50	78	78	100
5. นักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 49	79	79	100
6. บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	35	28	80
7. พยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	50	40	80
รวม	376	349	92.82

ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล บุคลากรฝ่ายสนับสนุน
และพยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน
การสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง
พ.ศ. 2555) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี
ร้อยละ 56.09 ร้อยละ 67.86 และร้อยละ 55 ตามลำดับ
ผลการประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบจำลอง CIPP มีดังนี้

ด้านบริบท ปรัชญาของหลักสูตรสอดคล้องกับ
ปรัชญาของ วิทาลัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและ
ความต้องการของสังคม ปรัชญาของหลักสูตรบอกความเชื่อ
เกี่ยวกับสุขภาพของผู้รับบริการ การพยาบาล และการจัดการ
ศึกษาพยาบาลได้ชัดเจน ร้อยละ 100 รองลงมาความคิดเห็น
ว่าปรัชญาของหลักสูตรบอกความเชื่อเกี่ยวกับผู้รับบริการได้
ชัดเจน ร้อยละ 90.24 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน
อ่านแล้วเข้าใจง่าย ร้อยละ 90 - 100 ทันทกับการเปลี่ยนแปลง
และความต้องการของสังคม ร้อยละ 85 - 95 สามารถนำไป
ปฏิบัติได้จริง ร้อยละ 90 - 100 และมีความเป็นเอกลักษณ์แห่ง
วิชาชีพ ร้อยละ 95 - 100 เหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางในการ

ผลิตบัณฑิตพยาบาลของกองทัพบก ในอีก 5 ปีข้างหน้า และ
ปรัชญาของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความ
สอดคล้องกัน ร้อยละ 85 - 95

ด้านปัจจัยป้อนเข้า ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล
ส่วนใหญ่เห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรตลอด 4 ปี มีจำนวน
หน่วยกิตระดับมาก ร้อยละ 55.45 โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา
ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 โดยรวม มีจำนวนหน่วยกิตระดับมาก
โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 โดยรวม
มีจำนวนหน่วยกิตระดับพอดี ส่วนนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2
ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่เห็นว่า โครงสร้างหลักสูตร
รายวิชาในแต่ละชั้นปีโดยรวมมีจำนวนหน่วยกิตระดับมาก
การจัดเนื้อหาสาระในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้ง 6 ด้าน
ได้แก่ เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตร มีความทันสมัย มีความเหมาะสมกับวิธีการสอน
มีความเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผล และมีประโยชน์
ในการนำไปประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาของหลักสูตร

ความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง	เนื้อหาวิชา ในหลักสูตร	เหมาะสมกับ จำนวนหน่วยกิต	สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	มีความทันสมัย	มีความเหมาะสม กับการสอน	มีความเหมาะสมกับวิธีการวัด และประเมินผล	มีประโยชน์ในการ นำไปประกอบวิชาชีพ
นรพ. ปี 2	ชั้นปีที่ 1	3.95	4.09	3.99	4.02	4.05	4.11
นรพ. ปี 3	ชั้นปีที่ 1	4.02	4.18	4.19	4.17	4.13	4.14
	ชั้นปีที่ 2	4.10	4.21	4.21	4.15	4.11	4.14
นรพ. ปี 4	ชั้นปีที่ 1	3.91	4.03	3.83	3.98	4.06	3.89
	ชั้นปีที่ 2	4.12	4.17	4.10	4.11	4.12	4.21
	ชั้นปีที่ 3	4.19	4.32	4.21	4.19	4.15	4.30
	ชั้นปีที่ 4	4.09	4.25	4.16	4.11	4.14	4.28

นักเรียนพยาบาลเห็นว่าความพร้อมของอาจารย์ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยพบว่า อาจารย์พยาบาลมีความตั้งใจในการสอน และอาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ดังตารางที่ 3 ความเพียงพอของปัจจัยสนับสนุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยสถานที่ฝึกปฏิบัติงานมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.27$)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์

ความพร้อมของอาจารย์	นรพ.ชั้นปีที่ 2		นรพ.ชั้นปีที่ 3		นรพ.ชั้นปีที่ 4	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. มีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.38	0.99	4.38	0.99	4.45	0.64
2. มีความตั้งใจในการสอน	4.39	0.96	4.39	0.96	4.45	0.62
3. ใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจ ส่งเสริมให้ท่านเกิดการเรียนรู้	4.09	1.08	4.09	1.08	4.13	0.78
4. เอื้ออาทรต่อนักเรียน	4.24	1.10	4.24	1.10	4.24	0.72
5. จำนวนอาจารย์เพียงพอกับการนิเทศฝึกปฏิบัติ	4.00	1.12	4.00	1.12	3.86	0.90
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.22	1.05	4.22	1.05	4.23	0.73

ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้านห้องสมุด-สื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น	
	$\bar{X}$	SD
1. การสนับสนุนด้านธุรการทั่วไป	3.99	0.49
2. การสนับสนุนด้านการจัดการซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สนับสนุนการสอน	4.06	0.51
3. การสนับสนุนด้านโสตทัศนูปกรณ์	4.13	0.54
4. การสนับสนุนด้านห้องสมุด-สื่อการเรียนรู้	4.55	0.51
5. การสนับสนุนด้านการจัดอาหารประกอบเลี้ยง	4.48	0.53
6. การสนับสนุนด้านการขนส่ง	4.44	0.52
ค่าเฉลี่ยรวม 6 ด้าน	4.27	0.52

บุคลากรฝ่ายสนับสนุนเห็นว่าสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยเห็นว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานได้ทันเวลากับความต้องการของหน่วยที่ร้องขออยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$)

ด้านกระบวนการ ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยอาจารย์พยาบาลมีการปฐมนิเทศก่อนสอนวิชานั้นทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมาคือ บอกจุดประสงค์และแนวทางการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และมีความตั้งใจในการสอนภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.82$) มีความตั้งใจในการสอนภาคทฤษฎีเป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาหรือข้อความรู้่างเหมาะสม และนำหลักการประเมินผลมาใช้ในการกำหนดระดับคะแนนหรือตัดเกรด ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนจำนวนอาจารย์เพียงพอกับการนิเทศการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ในภาพรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ 4.14 และ 4.06 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอาจารย์และด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	นรพ.ชั้นปีที่ 2		นรพ.ชั้นปีที่ 3		นรพ.ชั้นปีที่ 4	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านนักเรียนพยาบาล (ประเมินตนเองขณะที่ศึกษาในหลักสูตรนี้)	4.19	1.05	4.19	1.05	4.17	0.68
2. ด้านอาจารย์	4.22	1.05	4.22	1.05	4.23	0.73
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.21	1.08	4.21	1.08	4.09	0.73
4. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.09	1.17	4.09	1.17	3.97	0.79
5. ด้านปัจจัยเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	4.00	1.16	4.00	1.16	3.85	0.84
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.14	1.10	4.14	1.10	4.06	0.75

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) โดยเห็นว่าระยะเวลาในการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนภาระงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$)

ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสะสมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 โดยนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.25 รองลงมาอยู่ในระดับดี ร้อยละ 45 ระดับพอใช้ร้อยละ 4.58 และระดับดีมาก ร้อยละ 4.51

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาล ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) โดยด้านสมรรถนะทางการพยาบาลทหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69$) พยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$ 3.91 และ 4.09 ตามลำดับ) โดยด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$) และนักเรียนพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาล อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 4.04 และ 3.97 ตามลำดับชั้นปี โดยด้านสมรรถนะทางการทหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.22

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาล

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	พยาบาลวิชาชีพ						นักเรียนพยาบาล					
	นรพ. ปีที่ 2		นรพ. ปีที่ 3		นรพ. ปีที่ 4		นรพ. ปีที่ 2		นรพ. ปีที่ 3		นรพ. ปีที่ 4	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.31	0.53	4.07	0.59	4.25	0.58	4.32	0.66	4.12	0.58	4.09	0.62
2. ด้านความรู้	3.69	0.75	3.62	0.61	3.93	0.70	4.13	0.72	3.90	0.60	3.85	0.64
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.67	0.65	3.69	0.56	4.06	0.67	4.20	0.66	3.98	0.63	3.93	0.68
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.14	0.52	4.10	0.55	4.22	0.56	4.24	0.70	4.13	0.60	4.09	0.63
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	3.88	0.72	3.81	0.72	3.95	0.96	4.04	0.70	3.79	0.80	3.70	0.73
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	3.51	1.14	3.91	0.60	3.94	1.03	3.47	1.57	4.09	0.68	4.03	0.62
7. สมรรถนะทางการทหาร	4.08	0.87	4.20	0.83	4.25	0.87	4.30	0.80	4.26	0.66	4.09	0.67
ค่าเฉลี่ย	3.90	0.74	3.91	0.64	4.09	0.77	4.10	0.83	4.04	0.65	3.97	0.65

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ด้านบริบท ปรัชญาของหลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ปรัชญาของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน และเหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตพยาบาลของกองทัพบกในอีก 5 ปี ข้างหน้า อภิปรายได้ว่า วิทยาลัยได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) โดยศึกษาสถานการณ์ภายนอก ได้แก่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจของสังคมโลก การเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง สถานการณ์ภัยธรรมชาติและอุบัติภัยต่าง ๆ นโยบายปฏิรูประบบสุขภาพและระบบสาธารณสุขของประเทศ ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งให้ความสำคัญกับ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำข้อมูลทั้งหมดมาพิจารณากำหนดปรัชญาของหลักสูตร และพิจารณากลั่นกรองให้สอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัย จากนั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยวิเคราะห์ความต้องการของสังคม ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์⁷ ผลการศึกษาครั้งนี้คล้ายกับการศึกษาของศิริธร ชิตนาคี, มณฑา อุดมเลิศ, และอลิษา ทรัพย์สังข์⁸ พบว่าผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 วิทยาลัยบรมราชชนนี อุดรดิตต์ ด้านบริบทวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และการบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักสูตรของบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ (SD) = 4.55 (0.61) 4.53 (0.61) และ 4.46 (0.59)

ด้านปัจจัยป้อนเข้า ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของรายวิชา พบว่าผลการประเมินเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาสาระในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความทันสมัย มีความเหมาะสมกับวิธีการสอน มีความเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผล และมีประโยชน์ในการนำไปประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า วิทยาลัยมีระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน โครงสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 โดยมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และไม่เกิน 150 หน่วยกิต⁹ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร มีการศึกษาสถานการณ์ภายนอกต่าง ๆ และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตบัณฑิตพยาบาล เช่น ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้รับบริการ เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของบังอร ฤทธิ์อุดม¹⁰ พบว่านักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD. = 0.71) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของหน่วยกิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, SD. = 0.82) ส่วนด้านความทันสมัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26, SD. = 0.69)

ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียนพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22) อภิปรายได้ว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานด้านการสอนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ ระบบการคัดเลือกอาจารย์ของวิทยาลัยมีความชัดเจนในข้อกำหนดและคุณสมบัติของอาจารย์ใหม่ การรับอาจารย์ใหม่จากนักเรียนพยาบาลที่สอบได้ลำดับที่ 1 และที่ 2 ของแต่ละรุ่น และมีแผนการพัฒนาอาจารย์ใหม่โดยส่งศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและเอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาที่ขาดแคลน ทำให้อาจารย์ประจำหลักสูตรของวิทยาลัยมีความพร้อมทั้งด้านความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี สามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการศึกษาของ บังอร ฤทธิ์อุดม¹⁰ พบว่า ปัจจัยนำเข้า หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 อยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณลักษณะอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.59)

ความเพียงพอของปัจจัยสนับสนุน นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95) อภิปรายได้ว่า วิทยาลัยมีแหล่งฝึกในการสอนภาคปฏิบัติ ทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชน เป็นแหล่งฝึกที่มีความพร้อม ครอบคลุมทุกสาขาการพยาบาล และทุกระดับทั้งระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ โดยมีจำนวนผู้ป่วยและอุปกรณ์ต่างๆ เพียงพอ สอดคล้องกับสาขาที่ฝึกปฏิบัติ เช่น กรณีฝึกประสบการณ์ภาคสนามในรายวิชา การพยาบาลอนามัยชุมชน จัดฝึกปฏิบัติภาคสนามในชุมชน พลเรือนชุมชนทหาร ศูนย์สุขภาพชุมชน สถานีอนามัย หรือหน่วยตรวจโรค สังกัด กรมแพทย์ทหารบก กรณีฝึกปฏิบัติภาคสนามเกี่ยวกับทักษะทางการพยาบาลทหาร จัดพื้นที่ฝึกปฏิบัติการในสถานการณ์เสมือนจริง เช่น ฝึกเผชิญภัยพิบัติ ณ สนามฝึกของกองพันทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นต้น

ด้านกระบวนการ นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า วิทยาลัยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558”¹¹ มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน

ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการสอน และใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนโดยเน้นปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้จากตัวแบบ บทบาทสมมติ กรณีศึกษา การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ทั้งการเรียนรู้ในชั้นเรียน แห่ลงฝึก และชุมชน การเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงในสถานบริการสุขภาพและชุมชนที่ครอบคลุมความหลากหลายทางวัฒนธรรม การฝึกปฏิบัติในคลินิกกับพยาบาลพี่เลี้ยง การทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับอาจารย์ สอดคล้องกับการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียน การสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชามีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง¹⁰⁻¹³

ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) อภิปรายได้ว่า วิทยาลัยมีโครงสร้างการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจน มีการกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบ และประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร หลักสูตรที่สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพได้ ดังนั้นคือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้บริหารสูงสุด คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการการศึกษา รับผิดชอบกำกับดูแลการบริหาร หลักสูตรร่วมกับผู้อำนวยการกองการศึกษาและอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หัวหน้าภาควิชารับผิดชอบและกำกับดูแล ในส่วนของภาควิชาโดยผู้รับผิดชอบวิชา ผู้ประสานงานรายวิชา อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ผู้สอนขึ้นตรงต่อหัวหน้าภาควิชา นอกจากนี้ วิทยาลัยมีระบบและกลไกการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การเปิดหลักสูตรและการปิดหลักสูตร การวางแผนการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร (4 ปี) การมอบ หมายงานและการจัดทำประมวลการสอนรายวิชา การจัดการ เรียนการสอนตามแผน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา การรายงานผลการดำเนินของรายวิชา และรายงานผล การดำเนินการของหลักสูตร

ด้านผลผลิต ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักเรียนพยาบาลพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพยาบาล ด้านสมรรถนะ ทางพยาบาลทหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ และ

4.22 ตามลำดับ) อภิปรายได้ว่าปรัชญาของหลักสูตรให้ ความสำคัญกับการผลิตพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีทั้งคุณลักษณะ ทางวิชาชีพ และมีคุณลักษณะทางทหาร เพื่อเพิ่มพูนคุณค่า การบริการสุขภาพให้กับผู้รับบริการ ดังนั้น รายวิชาในหลักสูตร จึงประกอบด้วยรายวิชาที่ออกแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะทางทหารและมีสมรรถนะทางการพยาบาลทหาร โดยการฝึกประสบการณ์การพยาบาลฉุกเฉินวิกฤตและ บาดเจ็บทางทหาร การเรียนรู้ระบบบริการการแพทย์ในสนาม และการอบรมระเบียบวินัยตามแบบธรรมเนียมทหาร ได้แก่ วิชา วทท 101 การฝึกวิชาทหาร วิชา วทท 202 วิชาทหาร 1 วิชา วทพ 208 การพยาบาลเวชศาสตร์ฉุกเฉินและบาดเจ็บ ทางทหาร วิชา วทลป 304 ปฏิบัติการพยาบาลเวชศาสตร์ฉุกเฉิน และบาดเจ็บทางทหาร วิชา วทท 303 การบริการทางการ แพทย์ทางทหาร วิชา วทท 404 วิชาทหาร การฝึกปฏิบัติการ หยกพิราภรณ์ ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลรวบยอด วทท 404 และวิชาทหาร 2 ทั้งนี้ รายวิชาทหารในหลักสูตรได้พัฒนาและ ปรับปรุงตามข้อกำหนดของกรมยุทธศึกษาทหารบก นอกจากนี้ ยังมีการอบรมระเบียบวินัยตามแบบธรรมเนียมทหารของ กองการปกครอง จึงทำให้ผู้เรียน มีลักษณะทางทหาร และมี สมรรถนะทางการพยาบาลทหารที่เด่นชัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ หลังจากสำเร็จการศึกษาในระยะยาว 1 - 3 ปี เพื่อติดตาม พัฒนาการของบัณฑิตและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา นั้น
2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
3. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึก อบรม/ การเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์และสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนดต่อไป

References

1. Subcommittee to consider accreditation of educational institutions and granting of basic level courses Nursing Council. Guide for accreditation of nursing and midwifery institutions. Bangkok: Nursing Council. (in Thai)

2. Office of the Higher Education Commission. (2009). National Higher Education Qualifications Framework 2009. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. (in Thai)
3. Royal Thai Army Nursing College. The Bachelor Science in Nursing Curriculum. 2012 (Revised. B.E. 2555) of the Royal Thai Army Nursing College. Bangkok. (in Thai)
4. Patphon, M. Curriculum evaluation for learning and development. 2nd ed., Bangkok: Charan Sanitwong, printing. 2015 (in Thai)
5. Kanjanawasi, S. Curriculum evaluation: principles and practices. [Electronic data]. Bangkok: Chulalongkorn University. 2010.
6. Stufflebeam. D.L. editor. Educational Evaluation and Decision-Making. In Education Evaluation Theory and Practice. 1998. Belmont California: Wadsworth Publishing.
7. Tyler. R.W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. 1969. Chicago: University of Press.
8. Chidnayee, S., Udomlert, M., and Supsung, A. Curriculum Evaluation of Bachelor Degree in Nursing Science Program. (Revised. B.E. 2557), 2014. Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal. 6 (1): 77 - 91. (in Thai)
9. Rujkorakarn, D. Guidelines for curriculum development according to undergraduate standards Nursing Branch. 2010. Bangkok: Nursing Council. (in Thai)
10. Ritudom, B. An Evaluation of the Bachelor of Nursing Science Curriculum (Revised curriculum, 2012), Royal Thai Air Force Nursing College. Journal of the Royal Thai Army Nurses. 2017. 18 (2), 203 - 211. (in Thai)
11. Government Gazette Ministry of Education Announcement on the Standard Curriculum of Graduate Studies. 2015. Book 132, Special Episode 259 D.E. (in Thai)
12. Sarakettrin A., Rongmuang D., Chantra R. Nursing Education in the 21st Century: Competencies and Roles of Nursing Instructors. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2019.20(1):12-20 (in Thai)
13. Onsri P. An Instructional Model for Enhancing 21st-Century Learning Skills among Army Nursing Students. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2018.19(3):147-157 (in Thai)